

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«Затверджено»
Вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету
Протокол №3 від 29 березня 2018 р.



_____ Р. М. Постолюк

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ
для здобувачів третього освітньо-наукового рівня
вищої освіти наукового ступеня доктора філософії (PhD)
з іноземної мови

Затверджено
на засіданні кафедри романо-германської філології
Рівненського державного
гуманітарного університету
Протокол №2 «09» лютого 2018 р.
Завідувач кафедри
романо-германської філології
проф. Деменчук О.В.

Типова програма вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови

Укладач: канд. філол. наук., доц. Константинова О.В.

Рецензенти: **Мізін К.І.**,
д-р філол. н., професор,
завідувач кафедри перекладу
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського

Славова Л.Л.,
д-р філол. н., доцент, доцент
кафедри теорії та практики перекладу
з англійської мови Інституту філології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Програма призначається для осіб з вищою освітою, які готуються до вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови.

Програма складається з пояснювальної записки, в якій подано загальні положення про проведення вступного іспиту, відомостей про зміст та структуру екзаменаційного білета, переліку основних питань програми іспиту, списку літератури до іспиту.

Затверджено на засіданні кафедри романо-германської філології Рівненського державного гуманітарного університету «09» лютого 2018 р., протокол № 2.

Завідувач кафедри
романо-германської філології

проф. Деменчук О.В.

ЗМІСТ

- I. Основні вимоги на вступному іспиті до аспірантури з іноземної мови.
- II. Вступний іспит. Структура екзаменаційного білета.
- III. Критерії оцінювання відповіді на екзамені.
- IV. Навчальний матеріал з іноземної мови.
- V. Рекомендована література.
- VI. Додаток

I. ОСНОВНІ ВИМОГИ НА ВСТУПНОМУ ІСПИТІ ДО АСПРАНТУРИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Типова програма вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови як іноземної розрахована на здобувачів, які закінчили вищі навчальні заклади за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» або «магістр» та які мають намір отримати ступінь кандидата у відповідній галузі наук.

Програму створено з урахуванням положень Державної національної програми «Освіта», вимог та рекомендацій Вищої атестаційної комісії України, Програми курсу підготовки до кандидатського іспиту з іноземної мови та Програми з іноземної мови для професійного спілкування.

Вступний іспит до аспірантури з іноземної мови – це перевірка рівня знань, навичок і вмінь аспірантів та здобувачів, який забезпечує необхідну для фахівця комунікативну спроможність у сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах; сприйняття і розуміння монологічних та діалогічних висловлювань носіїв мови в межах професійної та ситуативно-побутової тематики на рівні 85-90% інформації при темпі її пред'явлення 100-120 слів на хвилину. Темп монологічного та діалогічного мовлення здобувача повинен бути 200-250 слів на хвилину. Рівень навичок монологічного мовлення здобувачів має забезпечувати їм можливість самостійно готувати повідомлення про проблему, мету, методи та засоби дослідження, експеримент, обробку даних, висновки та інші аспекти наукової роботи.

Вступний екзамен з іноземної мови передбачає перевірку та оцінку сформованості у майбутніх аспірантів мовної, комунікативної, країнознавчої компетенцій, здатності та готовності реалізувати здобуті знання та вміння у майбутній науковій діяльності у відповідній галузі науки. На вступному екзамені здобувачі повинні продемонструвати вільне володіння іноземною мовою в її усній та письмовій формах на базі здобутого раніше лексичного запасу в обсязі біля 4500 лексичних одиниць.

Здобувачі повинні володіти лексичною, граматичною та орфоепічною нормами іноземної мови, вміти правильно реалізувати цю норму в різних

видах майбутньої наукової мовленнєвої діяльності та в різних комунікативних ситуаціях, вміти аргументовано на основі здобутих раніше знань висловлювати свою точку зору в усній та письмовій формах по суспільно-політичним, науковим та фаховим проблемам.

Типова програма з іноземної мови у вищих навчальних закладах України розрахована на досягнення рівня володіння мовою B2, який є стандартом для ступеня спеціаліста немовних вузів. Рівень володіння мовою B2 включає в себе професійні комунікативні компетенції, які складаються із загальних мовленнєвих умінь, мовних знань соціолінгвістичної та прагматичної компетенції, і які здобувач повинен мати для успішного складання вступного екзамену до аспірантури з іноземної мови:

Аудіювання:

- розуміти основні ідеї та розпізнавати відповідну інформацію в ході детальних обговорень, дебатів, офіційних доповідей, лекцій, бесід, що за темою пов'язані з науковим дослідженням
- розуміти в деталях розмови, які виходять за межі типового спілкування
- розуміти загальний зміст і більшість суттєвих деталей в автентичних радіо- і телепередачах, пов'язаних з академічною та професійною сферами
- розуміти досить складні повідомлення та інструкції в академічному та професійному середовищі
- розуміти намір мовця і комунікативні наслідки його висловлювання, визначати позицію і точку зору мовця
- розрізняти різні стилістичні реєстри в усному та письмовому спілкуванні з людьми різного віку і соціального статусу, маючи при цьому різні наміри спілкування

Говоріння:

Діалогічне мовлення

- реагувати на основні ідеї та розпізнавати суттєво важливу інформацію під час детальних обговорень, офіційних перемовин, лекцій, бесід, що пов'язані з майбутнім навчанням в аспірантурі та науковим дослідженням
- чітко аргументувати відносно актуальних тем в академічному та професійному житті (в семінарах, дискусіях, переговорах, наукових семінарах, тощо)
- поводитись адекватно у типових світських, академічних і професійних ситуаціях (у наукових конференціях, перервах на каву, вечірках, тощо)
- реагувати на телефонні розмови, які виходять за межі типового спілкування
- телефонувати з конкретними цілями академічного і професійного характеру, висловлювати думки щодо змісту автентичних радіо- і телевізійних програм, пов'язаних з академічною та професійною сферами
- реагувати на оголошення, доволі складні повідомлення та інструкції в академічному і професійному середовищах, адекватно реагувати на позицію/точку зору співрозмовника
- виконувати широку низку мовленнєвих функцій і реагувати на них, гнучко користуючись загальноновживаними фразами

Монологічне мовлення

- виступати з підготовленими індивідуальними науковими презентаціями щодо широкого кола тем академічного та професійного спрямування
- продукувати чіткий, детальний монолог з широкого кола тем, пов'язаних зі спеціальністю та науковим дослідженням
- користуватися базовими засобами зв'язку для поєднання висловлювань у чіткій, логічно об'єднаній науковий дискурс

Читання:

- розуміти автентичні тексти, пов'язані з науковим дослідженням та спеціальністю, з підручників, газет, популярних і спеціалізованих наукових журналів та інтернет-джерел
- визначати позицію і точки зору в автентичних текстах, пов'язаних з науковим дослідженням
- розуміти намір автора наукового тексту і комунікативні наслідки висловлювання (наукових статей, анотацій, звітів, тощо)
- розуміти деталі у доволі складних наукових матеріалах, інструкціях, специфікаціях
- розуміти автентичну академічну та професійну кореспонденцію (листи, факси, електронні повідомлення, тощо)

Письмо:

- писати зрозумілі деталізовані тексти різного спрямування, пов'язані з особистою, професійною та науковою сферами
- писати у стандартному форматі деталізовані завдання і звіти, пов'язані з науковим дослідженням
- готувати і продукувати наукову та професійну кореспонденцію
- писати з високим ступенем граматичної коректності анотації, статті, повідомлення, тощо
- заповнювати бланки для академічних та професійних цілей з високим ступенем граматичної коректності
- користуватися базовими засобами зв'язку для поєднання висловлювань у чіткій, логічно об'єднаній дискурс
- виконувати цілу низку мовленнєвих функцій та реагувати на них, гнучко користуючись загальноживаними фразами

Мовна компетенція

Майбутні аспіранти повинні мати робочі знання:

- граматичних структур, що є необхідним для гнучкого вираження відповідних функцій та понять, а також для розуміння і продукування широкого кола текстів в академічній та професійних сферах
- правил синтаксису, щоб дати можливість розпізнавати і продукувати широке коло текстів в академічній та професійній сферах
- мовних форм, властивих офіційному та розмовному регістрам академічного та професійного мовлення
- широкого діапазону словникового запасу (у тому числі наукової термінології), що є необхідним в академічній та професійній сферах

Соціально-культурна і мовленнєва компетенція

Майбутні аспіранти повинні:

- розуміти, як ключові цінності, переконання та поведінка в академічному і професійному середовищі України відрізняються при порівнянні однієї культури з іншими (міжнародні, національні, інституційні особливості)
- розуміти різні корпоративні культури в конкретних професійних або наукових контекстах і те, яким чином вони співвідносяться одна з одною
- застосувати міжкультурне розуміння у процесі безпосереднього усного і писемного спілкування в академічному та професійному середовищі
- належним чином поводити себе й реагувати у типових світських, академічних і професійних ситуаціях повсякденного життя, а також знати правила взаємодії між людьми у таких ситуаціях (розпізнавання відповідних жестів, спілкування очима, усвідомлення значення фізичної дистанції та розуміння жестикуляції у кожній з таких ситуацій)

II. ВСТУПНИЙ ІСПИТ. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Вступний екзамен до аспірантури з іноземної мови складається з чотирьох питань.

Перше питання

1. Лексико-граматичний тест. Час виконання – 20 хвилин.

Друге питання

2. Переклад автентичного наукового фахового тексту з іноземної мови на українську. Обсяг – 1000 друкованих знаків. Час виконання – 20 хвилин. Допускається використання словників.

Третє питання

3. Письмове анотування україномовного тексту загальнонаукового характеру обсягом 2000 друкованих знаків. Час виконання – 20 хвилин. Допускається використання словників

Четверте питання

4. Співбесіда іноземною мовою з питань наукового дослідження.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДІ НА ІСПИТІ

Під час оцінювання результату вступного екзамену враховується змістовність та ґрунтовність всіх відповідей майбутнього аспіранта на питання екзаменаційного білету, мовна, комунікативна, лінгвокраїнознавча та фахова компетенції майбутнього аспіранта, а також результати лексико-граматичного тесту. Оцінювання відповідей здійснюється відповідно до вимог з конкретних питань екзаменаційного білету.

«Відмінно» виставляється при оцінках: 5+5+5 або 5+5+4.

«Добре» виставляється при оцінках: 5+4+4, 5+4+3, 4+4+4, 4+4+3.

«Задовільно» виставляється при оцінках: 5+3+3, 5+3+2, 4+3+3, 4+3+2, 3+3+3, 3+3+2.

«Незадовільно» виставляється при оцінках: 5+2+2, 4+2+2, 3+2+2, 2+2+2.

IV. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1. Структура речення в іноземній мові у порівнянні зі структурою речення в українській мові. Розповідне, питальне та заперечне речення. Типи питань.
2. Дієслово. Допоміжні, питальні та смислові дієслова.
3. Спосіб дієслова (дійсний, умовний, наказовий).
4. Система аспектно-часових форм. Правила узгодження аспектно-часових форм дієслова.
5. Активний і пасивний стан. Особливості використання і перекладу пасивного стану.
6. Безособові форми дієслова. Дієприкметник, функції та способи перекладу. Інфінітив, функції та способи перекладу.
7. Модальні дієслова та їх еквіваленти.
8. Іменник. Утворення множини. Присвійний відмінок.
9. Артикль.
10. Займенник, його види і функції.
11. Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння.
12. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, дат, позначень часу.
13. Граматичні особливості перекладу (артикль, іменник, прикметник, числівник, займенник, дієслово, прислівник, прийменник, сполучник, безособові речення, безсполучникові підрядні речення, складнопідрядні речення, еліпсис, емфаза, інверсія, подвійне керування та ін.).
14. Лексичні особливості перекладу (багатозначність, синонімія, неологізми, "фальшиві друзі перекладача", терміни, уживані вирази та службові слова, іншомовні запозичені, аббревіатури, умовні позначення, власні назви, система мір та ваги і т. ін.).
15. Жанрові особливості перекладу.

V. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПРАНТУРИ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

1. Зильберман Л. И. Структурно–семантический анализ текста (Пособие по обучению чтению английской научной литературы) / Лариса Исаевна Зильберман. – М. : Наука, 1982. – 135 с.
2. Ільченко О. М. Етноспецифіка текстів наукових анотацій: англо-українські паралелі / Ольга Михайлівна Ільченко // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – Х. : Константа, 2007. – № 772. – Вип. 51. – С. 79-82.
3. Ільченко О. М. Етикет англомовного наукового дискурсу: Монографія / Ольга Михайлівна Ільченко. – К. : ІВЦ "Політехніка", 2002. – 288 с.
4. Ільченко О. М. Англійська мова для науковців: Підручник / Ольга Михайлівна Ільченко. – К. : КОДР, 1996. – 241 с.
5. Калюжная В. В. Стиль англоязычных документов международных организаций / Виктория Владимировна Калюжная. – К. : Наукова думка, 1982. – 120 с.
6. Калюжна В. В. English opens many doors. Англійський науковий текст: Розуміння. Інтерпретація. Переклад / Вікторія Володимірівна Калюжна, Олена Йосипівна Букреєва. – К. : Інститут сучасного підручника, 2010. – 272с.
7. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : грамат. труднощі, лексич., термінол. та жанр.-стиліст. пробл. / В'ячеслав Іванович Карабан. – Вид. 4-те, випр. – Вінниця : Нова кн., 2004. – 572 с.
8. Карабан В. І. Переклад з української мови на англійську мову. Навч. посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти / В'ячеслав Іванович Карабан, Джеймс Мейс. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 562 с.
9. Ковалева Е. И. Развитие навыков чтения научной литературы на английском языке / Е. И. Ковалева, И. И. Рахманова, И. А. Трахтенберг. – К. : Наукова думка, 1989. – 199 с.

10. Курс английского языка для аспирантов и научных работников / [Шахова Н. И., Рейнгольд В. Г., Салистра В. И., и др.] – 2-е изд., перераб. – М. : Наука, 1993. – 283 с.
11. Максимук В. Англійська мова для аспірантів та науковців гуманітарно-природничих спеціальностей університетів / Валентина Максимук. – Львів : Львівський нац. Ун-т імені Івана Франка, 2012. – 232 с.
12. Скороходько Е. Ф. Терміни, що виражають нові знання у структурі англійських наукових текстів / Едуард Федорович Скороходько // Харківськ. нац. ун-ту ім. В.Н. Каразіна, 2000. – № 471. – С. 235-240.
13. Словарь-минимум для чтения научной литературы на английском языке / [Михеева А. В., Савинова Е. С., Смирнова Е. С. и др.] – М. : Наука, 1985.
14. Черноватий Л. М. Переклад англійської технічної літератури. Електричне та електронне побутове устаткування. Офісне устаткування. Комунікаційне устаткування. Виробництво та обробка металу : [навч. посіб. для студентів вищих закладів освіти] / [Черноватий Л. М., Карабан В. І., Омелянчук О. О.] – Вінниця : Нова книга, 2006. – 296 с.
15. Черноватий Л. М. Переклад англійської економічної літератури. Економіка США : [навч. посіб. для студентів вищих закладів освіти] / [Черноватий Л. М., Карабан В. І., Пенькова І. О. та ін.] – Вінниця : Нова книга, 2007. – 270 с.
16. Черноватий Л. М. Переклад англійської юридичної літератури : [навч. посіб. для студентів вищих закладів освіти] / [Черноватий Л. М., Карабан В. І., Іванко Ю. П., Ліпка І. П.] – Вінниця : Нова книга, 2006. – 448 с.
17. Яхонтова Т.В. Основи англійського наукового письма. English Academic Writing for Students and Researchers : [навч. посіб. для студентів, аспірантів і науковців] / Тетяна Вадимівна Яхонтова. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. – 218 с.
18. Gastel B. How to write and publish a scientific paper / Barbara Gastel, Robert A. Day. – Greenwood, 2016. – 330 p.
19. Hofmann A. H. Scientific Writing and Communication: Papers, Proposals, and Presentations / Angelika H. Hofmann. – Oxford University Press, 2013. – 726 p.

20. Leki I. Academic writing: Exploring processes and strategies / Ilona Leki. – Cambridge University Press, 1998. – 433 p.

ДОДАТОК 1

Зразок оформлення екзаменаційного білета

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

проректор із наукової роботи
_____ проф. О.В. Дейнега
“ ____ ” _____ 2018 р.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Лексико-граматичний тест.
2. Переклад англомовного наукового тексту обсягом 1000 друкованих знаків.
3. Анотування україномовної наукової статті обсягом 2000 друкованих знаків.
4. Усна співбесіда на тему наукового дослідження.

Затверджено на засіданні кафедри романо-германської філології
Протокол № 2 від 09 лютого 2018 р.

Завідувач кафедри _____ проф. Деменчук О.В.